

РОЛЬ ДЕРЖАВИ У СФЕРІ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

аспірант **Летуновська Н.Є.**
Сумський державний університет (Україна)

Сучасний економіка ставить перед вітчизняними підприємствами велику кількість запитань у сфері забезпечення перспективного розвитку основної діяльності, пошуку шляхів удосконалення виробничого процесу, способів розширення ринків збуту тощо. Важливе місце у системі управління підприємством належить управлінню соціальною сферою, яка містить у собі спектр підкатегорій.

У теперішній час особливої актуальності набуває вирішення проблеми перспективності закладів соціального призначення промислових підприємств у майбутньому. Пік їх появи та розвитку відбувся у ХХ ст., але в процесі реструктуризації промисловості після набуття Україною незалежності, у рамках загального переходу до ринкової економіки, велика кількість закладів соціального призначення була закрита або передана на баланси місцевих і регіональних органів влади. У результаті багато об'єктів занепали, у багатьох випадках узагалі не використовуються.

Проблеми соціальної інфраструктури погіршують соціально-економічне становище регіонів. Уже давно назріла необхідність комплексного вирішення подальшої долі соціальних закладів промислових підприємств. Керівники компаній не зацікавлені в утриманні збиткових соціальних об'єктів, їх ціллю є їх муніципалізація та повна відмова від підтримки з боку колишніх власників. Державні ж органи влади не готові нести фінансове та організаційне навантаження стосовно утримання знову прибулих на баланс закладів інфраструктури.

У зв'язку з цією ситуацією виникло дві точки зору вчених та практиків у сфері соціального розвитку підприємств стосовно необхідності муніципалізації соціальних закладів суб'єктів господарювання:

1) муніципалізація неприбуткової соціальної інфраструктури промислових підприємств необхідна. Прихильники цього підходу наводять переваги муніципалізації, яка полягає в перенесенні фінансової та управлінської відповідальності щодо утримання об'єктів соціальної інфраструктури з підприємств на місцеві органи влади.;

2) недоцільність повної муніципалізації збиткової соціальної інфраструктури промислових підприємств. Прихильники цього підходу вважають муніципалізацію не єдиним можливим, і не часто правильним вирішенням проблем соціальних об'єктів підприємств.

Необхідно зазначити, що попри всі протиріччя роль бізнесу у секторі соціального розвитку регіону, є неоціненною. Це визнано у розвиненому світі, де незважаючи на те, що велику частину соціальної відповідальності перед населенням здійснюють державні соціальні заклади, підприємства також проявляють ініціативи щодо соціального забезпечення, у першу чергу, своїх працівників.

У французького концерну «Рено» у програмі цільового розвитку у плані розвитку людських ресурсів важливе місце посідають політика охорони здоров'я, житлові питання, надання допомоги по догляду за дітьми працівників тощо.

У Великобританії компаніями особлива роль надається підтримці сімей працівників. Добувна європейська компанія *Placer Dome* підтримує і розвиває медицину. Медичними послугами користуються як працівники підприємства, так і місцеве населення.

У США компаніями створено «Малу Лігу» для дитячих бейсбольних тренувань. Державними органами провадяться різні ініціативи щодо підтримки політики розвитку соціальної сфери, що здійснюється підприємствами. Наприклад, в Іспанії регіональні органи влади регулюють систему оподаткування, надають субсидії соціально активним підприємствам, навчають персонал суб'єкта господарювання прийомам ефективного

управління соціальною сферою, здійснюють контроль за соціальними наслідками діяльності бізнесу.

У Швеції у муніципалітетах діють відділи регіонального розвитку, що сприяють діяльності соціально відповідальних підприємств.

У Австралії органи самоврядування підтримують підприємства, діяльність яких сприяє регіональному розвитку.

В Україні питання врегулювання інтересів обох зацікавлених сторін – держави та підприємців, ще тільки набуває розвитку. Підприємці розуміють, що відмова від деяких, навіть збиткових соціальних закладів, що перебувають у їх складі, не є вигідною з позицій як мотиваційного фактору (заклад відіграє важливу роль у системі мотивування персоналу), так і соціального фактору (висока соціальна цінність об'єкта в регіоні присутності) тощо. Виокремимо форми взаємодії держави та підприємств у сфері управління відомчими соціальними закладами, рис. 1.

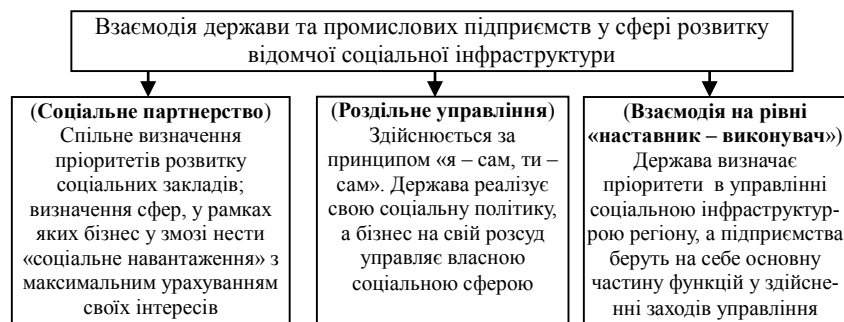

Рис. 1. Форми взаємодії між державою та промисловими компаніями у сфері управління соціальною інфраструктурою регіону

Таким чином, найбільш ефективною формою взаємодії держави та підприємства щодо управління місцевими соціальними закладами є соціальне партнерство, яке набуло популярності та реалізується у багатьох країнах світу.

Летуновська, Н.Є. Роль держави у сфері розвитку соціальної інфраструктури промислових підприємств [Текст] / Н.Є. Летуновська // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.1. - С. 115-117.